

Nice to Meet You, Hello Boss, Hi Technology and Welcome ชบอ
การปรับตัวและนวัตกรรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัลเปลี่ยนผ่าน

คณะกรรมการบริหารชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา¹

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้เรียบเรียงจากการประชุมสามัญและสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2568 ของชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา (ชบอ) ที่จัดแบบออนไลน์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2569 ภายใต้อาณัติ 3 หัวข้อย่อย คือ 1) Hello Boss เป็นการสะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้นำองค์กรสารสนเทศที่ต้องกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ควบคู่กับการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การบริหารจัดการข้อมูล และการออกแบบบริการที่ยืดหยุ่นต่อพฤติกรรมผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 2) Hi Technology ซึ่งให้เห็นความจำเป็นของการบูรณาการระบบสารสนเทศ เครื่องมือดิจิทัล และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงองค์ความรู้ ตลอดจนสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร (Data-Driven Management) และ 3) Welcome ชบอ เพื่อนำเสนอถึงบทบาทขององค์กรวิชาชีพ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา การจัดกิจกรรมครั้งนี้เกิดประโยชน์แก่ห้องสมุดเชิงระบบ ได้แก่ ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Organizational Agility) การวางแผนเชิงรุก การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีสมรรถนะดิจิทัล การออกแบบบริการที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง และการสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อความร่วมมือ อันนำไปสู่การยกระดับบทบาทของห้องสมุดจากแหล่งทรัพยากร”สู่ศูนย์กลางนวัตกรรมการเรียนรู้” ของสถาบันอุดมศึกษาไทยอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, การบริหารงานห้องสมุด, AI, ปัญญาประดิษฐ์, การออกแบบห้องสมุด

(Received: 18 May 2026; Revised: 20 May 2026; Accepted: 20 May 2026)

¹ คณะกรรมการบริหารชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2568-2569

Nice to Meet You, Hello Boss, Hi Technology, and Welcome ALG : Adapting Digital Innovations for University Library Use

Executive Committee of Academic Librarians Group¹

Abstract

This article is compiled from the 2025 Annual General Meeting and Academic Seminar of the Academic Librarians Group (ALG), held online on 19 February 2026. The seminar focused on three themes: 1) Hello Boss: on the role of information organization leaders in setting strategic directions to upgrade digital infrastructure, data management, and flexible services to meet rapidly changing user behavior. 2) Hi Technology: the need to integrate information systems, digital instruments, and online learning platforms to boost knowledge access and data-driven management for administrative decision-making. 3) Welcome ALG: professional organization support of higher education library operations.

The event systematically benefited libraries by enhancing organizational agility, proactive planning, and developing staff digital competency. It also synthesized user-centered design (UCD) and present-day knowledge. These subjects transmuted the library role from resource center to sustainable learning innovation hub for higher education institutions in Thailand.

Keywords: Academic libraries, Library management, AI, Artificial intelligence, Library design

¹ Executive Committee of Academic Librarians Group 2025-2026

บทนำ

ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา (ชบอ) ได้จัดการประชุมสามัญและสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2568 แบบออนไลน์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2569 ภายใต้อวอร์ด 3 หัวข้อย่อย คือ "Hello Boss" "Hi Technology" และ "Welcome ชบอ" การจัดกิจกรรมครั้งนี้มีแนวคิดเพื่อพัฒนาห้องสมุดอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล ทั้งในเรื่องของการปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศและกระบวนการเปลี่ยนผ่านเชิงระบบที่ตอบสนองต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และพลวัตของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงได้นำประสบการณ์ของผู้บริหารห้องสมุดคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นันทพล จันเงิน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร และ นางดวนภา สุยะนนท์ ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มาสะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้นำองค์กรสารสนเทศที่ต้องกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ควบคู่กับการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การบริหารจัดการข้อมูล และการออกแบบบริการที่ยืดหยุ่นต่อพฤติกรรมผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สำหรับมิติเทคโนโลยีนั้น อาจารย์ ดร.ฐิติ อติชาติชยากร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา ศูนย์การศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นวิทยากร ที่มาชี้ให้เห็นความจำเป็นของการบูรณาการระบบสารสนเทศ เครื่องมือดิจิทัล และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงองค์ความรู้ ตลอดจนสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร (Data-Driven Management) ส่วนหัวข้อสุดท้าย "Welcome ชบอ" โดยนางสมปอง มิสสิตะ ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ที่มานำเสนอถึงบทบาทขององค์กรวิชาชีพ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผลการจัดกิจกรรมครั้งนี้ทางชมรมฯ มุ่งหวังให้การดำเนินงานนี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ห้องสมุดเชิงระบบ ได้แก่ ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Organizational Agility) การวางแผนเชิงรุก การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีสมรรถนะดิจิทัล การออกแบบบริการที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง และการสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อความร่วมมือ อันนำไปสู่การยกระดับบทบาทของห้องสมุดจาก "แหล่งทรัพยากร" สู่ "ศูนย์กลางนวัตกรรมการเรียนรู้" ของสถาบันอุดมศึกษาไทยอย่างยั่งยืน

Hello Boss: Mission Complete

ภูมิหลังของวิทยากรทั้งสองท่านได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทพล จันเงิน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีผลงานในการออกแบบห้องสมุดหลายแห่ง และยังได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติในฐานะเป็นผู้ประกอบการคุณต่อวงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเมื่อปี 2566 ส่วนวิทยากรท่านที่สองคือ นางดวนภา สุยะนนท์ ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ไฟแรงที่มีสายเลือด (DNA) ของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ

ศาสตร์ และได้รับรางวัลบุคคลดีเด่นด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ปี 2567 และรางวัลนักศึกษาเก่าดีเด่น คณะมนุษยศาสตร์ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2565 อีกด้วย

ภาพที่ 1 การเสวนาออนไลน์เรื่อง Hello Boss วิทยากร และผู้ดำเนินรายการ

เนื้อหาการเสวนาในหัวข้อ " **Hello Boss** " เป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างผู้บริหารที่มีภูมิหลังต่างกัน โดย ผอ.ดาวนภา สุยะนนท์ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นตัวแทนสายวิชาชีพบรรณารักษ์ และ ผศ.นันทพล จันเงิน จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ตัวแทนนักวิชาการสายสถาปัตยกรรมศาสตร์ เพื่อหาจุดร่วมในการบริหารจัดการห้องสมุดยุคใหม่ ในมุมมองของ ผอ.ดาวนภา ท่านกล่าวถึงเรื่องของ**เสน่ห์และหัวใจสำคัญของห้องสมุด** โดยเน้นย้ำว่า การบริหารจัดการท่ามกลางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เราต้อง "โอบรับและปรับตัว" โดยบรรณารักษ์ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีในเชิงลึก เพื่อทำหน้าที่เป็นโค้ช (Coaching) ให้ผู้ใช้บริการได้ สิ่งสำคัญคือการมีเครือข่าย (Community) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก อีกประเด็นหนึ่งคือ "ความเป็นมนุษย์" และ "ความเท่าเทียมในการเข้าถึง" ยังคงเป็นเสน่ห์ของการปฏิสัมพันธ์ที่ AI ทดแทนไม่ได้ ห้องสมุดต้องเป็นพื้นที่ที่ทุกคนเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียม มีบรรยากาศของการสัมผัสเล่มหนังสือ และการบริการที่เปี่ยมด้วยความเข้าใจ (Empathy) และรอยยิ้มจากบุคลากร ขณะที่ ผศ.นันทพล มองผ่านเลนส์ของสถาปนิกว่า ห้องสมุดคือการออกแบบที่ต้องเข้าใจ**พฤติกรรมมนุษย์ (Human Behaviour)** และ **บริบท (Context)** โดยใช้การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์เพื่อสร้างพื้นที่ที่ตอบโจทย์ผู้ใช้จริง

ภาพที่ 2 ผศ. นันทพล จันเงิน และคุณดาวนภา สุขะนนท์ วิทยากรในการเสวนาเรื่อง Hello Boss

สำหรับประเด็นของค่านิยมองค์กร (Core Values) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้บรรลุวิสัยทัศน์ ทั้งสองสถาบันใช้ค่านิยมองค์กรเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง: ใช้แนวคิด **"FIRST"** (Flexibility, Integrity, Resourcefulness, Spirit/Service Mind, Teamwork) โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมแรงร่วมใจกัน การมีจิตบริการและการดูแลสิ่งแวดล้อมผ่านโครงการห้องสมุดสีเขียว (Green Library) อีกทั้งสนับสนุนนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ของมหาวิทยาลัย ค่านิยมนี้ถูกปลูกฝังผ่านแผนปฏิบัติการและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

- มหาวิทยาลัยศิลปากร: ใช้แนวคิด **"SUIT"** (Service Mind, Unity, Learning, Inspiration, Borderless) เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียว (Unity) ให้ทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ ท่ามกลางความหลากหลายของวิทยาเขต แม้จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแต่ต้องมีกระบวนการตัดสินใจและเดินหน้าไปด้วยกันได้และมุ่งสร้างแรงบันดาลใจผ่านพื้นที่การเรียนรู้

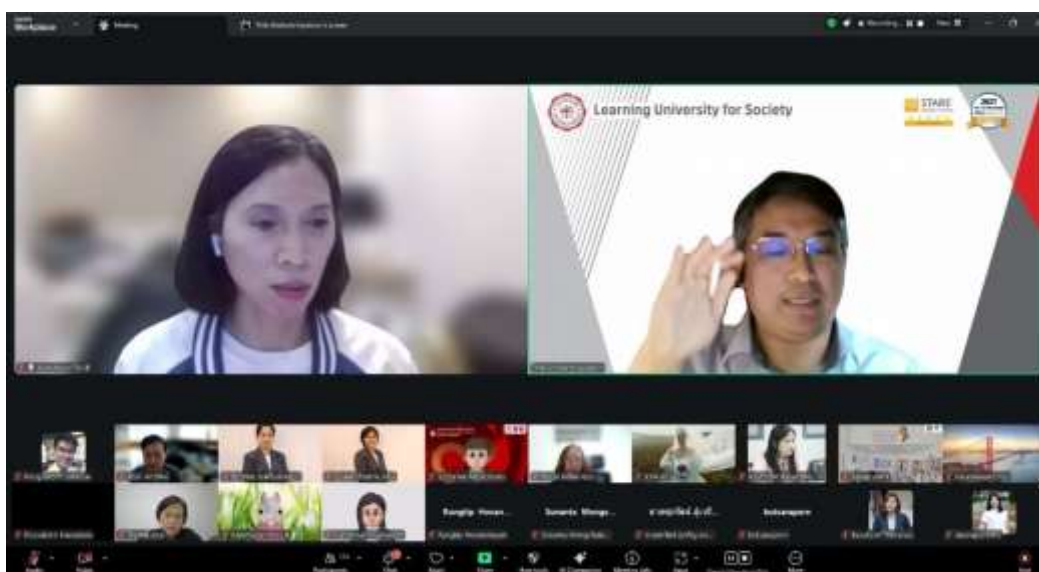
วิสัยทัศน์ห้องสมุดแห่งอนาคต ทิศทางในอนาคตมุ่งเน้นการปรับปรุง พื้นที่กายภาพให้มีความยืดหยุ่น (Flexible Space) ผศ.นันทพลได้เล่าประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้มีการสร้าง Unity ผ่านการทำ Branding และ Corporate Identity (SU Library) เพื่อให้ทุกคนรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน และนำเสนอแนวคิด ระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Learning Ecosystem) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ พื้นที่สร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) พื้นที่การมีส่วนร่วม (Participation) พื้นที่แสดงออก (Performative) และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้เชิงลึก ตัวอย่างที่ชัดเจนคือโครงการปรับปรุงหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ที่จะเปลี่ยนจากห้องเก็บเอกสารจดหมายเหตุให้เป็นพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum) นอกจากนี้ยังทำโครงการห้องสมุดสีเขียว และปรับปรุงกายภาพอาคาร ให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

การพัฒนาบุคลากร ในฐานะตัวแทนวิชาชีพ ผอ. ดาวนภา ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของห้องสมุดอย่างหนึ่ง คือการสร้างเครือข่ายบรรณารักษ์ที่เข้มแข็ง ซึ่งผู้บริหารทั้งสองเห็นพ้องต้องกันว่า ทักษะสำคัญที่บรรณารักษ์ต้องมีคือ ความฉลาดรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การเท่าทัน AI และทักษะการสื่อสารประสานงาน บรรณารักษ์ยุคใหม่ต้องปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Coaching) และนักจัดการกิจกรรมที่สามารถสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอกได้

บทสรุปของการเสวนาเรื่อง “Hello Boss: Mission Complete” สะท้อนมุมมองการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้บริหารสองสถาบัน เพื่อพัฒนาห้องสมุดให้ตอบสนองพฤติกรรมผู้ใช้ในบริบทที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเด็นสำคัญประกอบด้วย การยอมรับและใช้เทคโนโลยี ควบคู่กับการธำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียมในการเข้าถึงความรู้ การใช้คำนิยามองค์กร (FIRST และ SUIT) เป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาพื้นที่กายภาพสู่ความยืดหยุ่นและการสร้างอัตลักษณ์องค์กร ตลอดจนการออกแบบระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความฉลาดรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การรู้เท่าทันปัญญาประดิษฐ์ (AI) และบทบาทการเป็นโค้ชทางการเรียนรู้ อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเครือข่ายวิชาชีพและขับเคลื่อนห้องสมุดสู่ความยั่งยืนในอนาคต

Hi Technology: มุมมองและการประยุกต์ใช้ AI ในงานห้องสมุด

การบรรยายเรื่อง Hi Technology: IT Variety วิทยากรโดย อาจารย์ ดร.ฐิติ อติชาติชยากร จากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินรายการโดย นางสาวกนกวรรณ บัวงาม บรรณารักษ์หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรรมการชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาฯ เนื้อหาเริ่มจากอาจารย์ฐิติได้นำเสนอทิศทางเทคโนโลยีอุบัติใหม่และเครื่องมือ AI ที่จะเข้ามาพลิกโฉมการทำงานของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ โดยเน้นว่าความฉลาดคือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 3 การบรรยายเรื่อง Hi Technology วิทยากรโดย อ.ดร. ฐิติ อติชาติชยากร และผู้ดำเนินรายการ

Generative AI และแนวโน้มเทคโนโลยี ข้อมูลจาก Gartner Hype Cycle ซึ่งเป็นเครื่องมือทำนายอนาคตของนักการตลาด แสดงให้เห็นว่า ณ ปี 2026 AI กำลังเข้าสู่ยุค **AI Agent** และ **Machine Customer** ซึ่งในอนาคตเทคโนโลยีจะสื่อสารกันเองเพื่ออำนวยความสะดวกให้มนุษย์ สำหรับห้องสมุด สิ่งที่ต้องเผชิญคือการเปลี่ยนแปลงที่เร็วขึ้น จากเดิมที่เทคโนโลยีใหม่จะเกิดขึ้นทุก 10 ปี ปัจจุบันความถี่นั้นลดลงอย่างมาก บรรณารักษ์จึงต้องเร่งสร้างความคุ้นเคยกับระบบอัตโนมัติและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 4 เอกสารประกอบการบรรยายประเด็นแนวโน้มของเทคโนโลยีจาก Gartner Hype Cycle

เครื่องมือ AI สำหรับบรรณารักษ์ (Librarian's AI Toolkits) อาจารย์ ดร.จิตติ อติชาตชยากร ได้แบ่งหมวดหมู่เครื่องมือ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในห้องสมุดไว้ 4 ประเภทหลักๆ และยกตัวอย่าง AI ในแต่ละประเภท ดังนี้

1. **เลขาส่วนตัว (AI Assistant)** เพื่อช่วยออกโอเคเดียวในการทำงาน หรือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ เช่น **Gemini GEM** บรรณารักษ์สามารถสร้าง "**GEM**" หรือเลขาเฉพาะทางขึ้นมาได้ เช่น ตั้งค่าให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบริการ (Service Design) หรือผู้ช่วยระดมความคิด (Brainstorm) โดยการใส่คำสั่ง (Instruction) และอัปโหลดไฟล์ข้อมูลดิบ เช่น สถิติการใช้บริการ หรือคู่มือการทำงาน เพื่อให้ AI เรียนรู้บริบทเฉพาะของห้องสมุดนั้นๆ

2. **การเขียนและการสื่อสาร (Chatbot & Writing)** เช่น

- **Claude:** โดดเด่นในการช่วยร่างจดหมายภาษาไทยที่เป็นทางการ เช่น จดหมายขอความอนุเคราะห์ หรือจดหมายโต้ตอบทางราชการ
- **ChatGPT:** ใช้ในการออกแบบแผนการสอน การอบรม การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ หรือแม้แต่การช่วยเขียนและตรวจสอบโค้ดโปรแกรม

- **Gemini:** มุ่งเน้นการค้นหาข้อมูลขนาดใหญ่และการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของโค้ดเนื่องจากเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลมหาศาลของ Google

3. การออกแบบสื่อและการสร้างสรรค์ (Design & Multimedia) เช่น

- **Canva AI & DALL-E 3:** ช่วยในการสร้างภาพประกอบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์บริการใหม่ๆ เช่น บอร์ดเกม ห้องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น
- **Midjourney:** สำหรับการออกแบบงานที่ต้องการความละเอียดสูงและภาพที่เสมือนจริง
- **Suno:** การแต่งเพลงประกอบกิจกรรมห้องสมุด เช่น เพลงสำหรับสัปดาห์รักการอ่าน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการ

4. นวัตกรรมเพื่องานวิจัยและจดหมายเหตุ เป็นงานของห้องสมุดที่มีส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา คือใช้ AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการวิจัยในมหาวิทยาลัย

- **NotebookLM:** ใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) โดยการอัปโหลดไฟล์ PDF เพื่อให้ AI ช่วยสรุปเนื้อหา วิเคราะห์ความเชื่อมโยง และสร้างคำถาม-ตอบจากข้อมูลที่มี
- **Research Rabbit:** เครื่องมือที่ช่วยหาความสัมพันธ์ของงานวิจัยในลักษณะ **Bibliometrics** โดยแสดงผลเป็นแผนภาพวงกลม (Map) เชื่อมโยงบทความที่อ้างอิงถึงกัน ช่วยให้นักวิจัยเห็นภาพรวมของหัวข้อที่สนใจและไม่พลาดเอกสารสำคัญ
- **Grammarly:** นอกจากตรวจไวยากรณ์แล้ว ยังมีฟังก์ชัน **Humanize** ที่ช่วยปรับโทนเสียงของ AI ที่มักจะแข็งกระด้างให้มีความเป็นธรรมชาติเหมือนมนุษย์เขียนมากขึ้น
- **ABBYY FineReader PDF** ใช้สำหรับการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัลด้วย **OCR** สำหรับงานจดหมายเหตุและเอกสารเก่า ดร.ฐิติแนะนำว่า ABBYY FineReader PDF เป็นซอฟต์แวร์แก้ไข PDF ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี OCR ที่ใช้ AI การใช้ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์มาตรฐานระดับสากล โปรแกรมนี้มีความสามารถในการทำ **OCR (Optical Character Recognition)** ที่แม่นยำสูง แม้จะเป็นฟอนต์เก่าหรือเอกสารที่มีความคมชัดน้อย กระบวนการนี้จะเปลี่ยนภาพสแกนให้กลายเป็น **Searchable PDF** ทำให้ข้อมูลเอกสารเก่าสืบค้นได้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และ AI นำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ต่อยอดเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ในรูปแบบคลังสารสนเทศดิจิทัลอัจฉริยะ

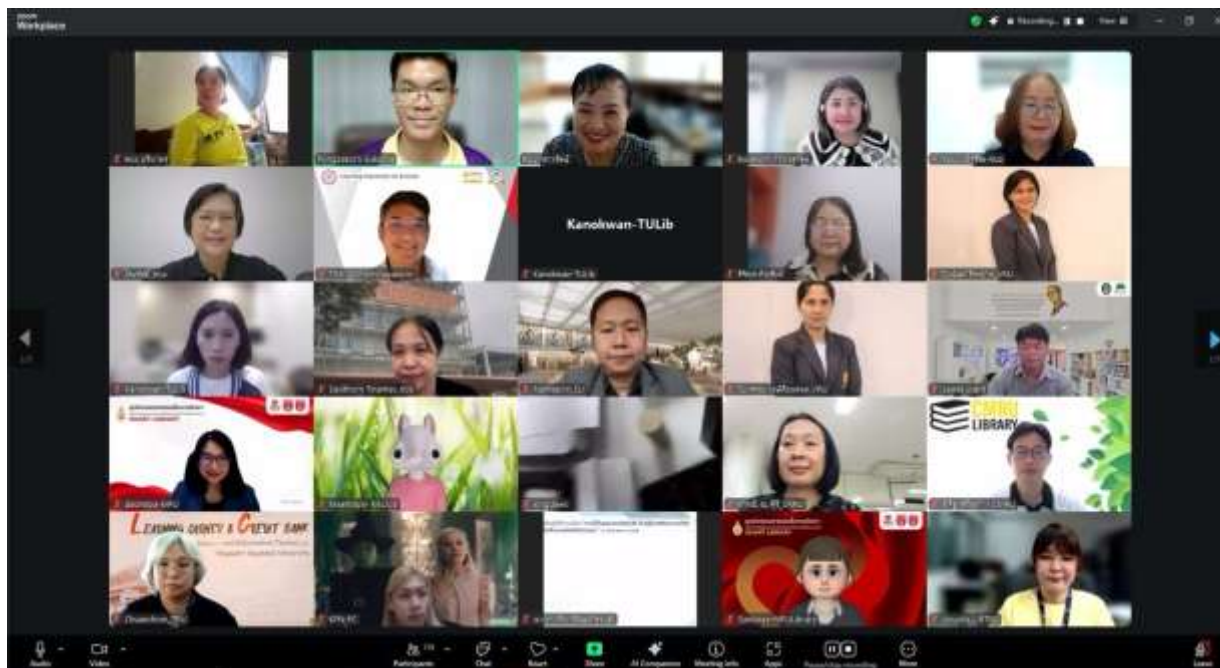
บทส่งท้าย อาจารย์ ดร.ฐิติ อติชาติชยากร กล่าวว่า “การเปลี่ยนผ่านครั้งหนึ่งบรรณารักษ์อย่างเราเคยกลัว Search Engine ใหม่ๆ ใ้ใหม่กรับ ... แต่ปรากฏว่าไม่ใช่อย่างนั้นเลยนะครับ ... วิชาชีพของเราค่อนข้างปรับตัวได้ดี ถือว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ปรับตัวได้ไวมาก ๆ ผ่านยุค Search Engine มาไม่ถึง 10 ปี เกิด Wave ที่

เรียกว่า AI ขึ้น และผมเชื่อว่าวิชาชีพเราก็จะโอบรับ AI และนำมาเป็นเครื่องมือในการที่จะสร้างศักยภาพให้เราโดดเด่นมากขึ้น กลายเป็นว่าอาชีพนักสารสนเทศ บุคลากรในห้องสมุดและวิชาชีพของบรรณารักษ์เราจะเอา AI มาคิดเทอร์โบ มาคิดเครื่องปั่นให้งานห้องสมุดของเราให้โดดเด่นมากขึ้น” และอาจารย์ยังได้นำ Quote Word ของ Stephen Hawking (นักฟิสิกส์ทฤษฎีและนักจักรวาลวิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงระดับโลก) ว่า **"Intelligence is the Ability to Adapt to Change"** คือความฉลาด คือความสามารถ ในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และเชื่อว่าวิชาชีพทางด้านบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์และห้องสมุดมีการปรับตัวที่ค่อนข้างสูง และทุกท่านได้เตรียมพร้อมแล้วที่จะนำเอา AI มาปรับใช้กับงานห้องสมุดของท่านได้

บทสรุปของการบรรยายเรื่อง Hi Technology: IT Variety จากทัศนะของนักวิชาการชี้ให้เห็นว่า บรรณารักษ์ไม่ควรกลัวการถูกแทนที่โดย AI เหมือนกับในอดีตที่กลัว Search Engine จะมาแทนที่ แต่ควรรับเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาเป็น **"เครื่องยนต์ขับเคลื่อน"** (Turbo Engine) เพื่อเสริมศักยภาพวิชาชีพ บทบาทของนักสารสนเทศจะเปลี่ยนจากการเป็นเพียงผู้จัดเก็บข้อมูล มาเป็นผู้ออกแบบนวัตกรรมและการบริการที่ผสมผสาน AI เข้ากับงานห้องสมุดอย่างลงตัว เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหนือระดับในยุคดิจิทัล ความสามารถในการปรับตัวจะเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้วิชาชีพบรรณารักษ์เติบโตอย่างยั่งยืนท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง

Welcome ขบอ

นอกจากเวทีเสวนาและการบรรยายให้ความรู้ใน 2 หัวข้อข้างต้นแล้ว ในจัดการประชุมสามัญและวิชาการประจำปี 2568 ครั้งนี้ ยังมีหัวข้อ **“Welcome ขบอ”** นำเสนอโดยนางสมปอง มิสสิตะ ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา ภายใต้การดำเนินงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ซึ่งรายละเอียดของการนำเสนอ กล่าวถึงบทบาทขององค์กรวิชาชีพ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ภาพที่ 5 ผู้เข้าร่วมการประชุมสามัญและวิชาการ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดอุดมศึกษาประจำปี 2568

ประธาน ชมอ สรุปการดำเนินงานของชมรมฯ ในปี 2568 ผ่านการทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การจัดการความรู้ผ่านเวที Behind The Library Shelf การสนับสนุนห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้เข้ารับการคัดเลือกห้องสมุดดีเด่น การส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดให้เข้ารับการคัดเลือกการเป็นบุคคลดีเด่น เป็นต้น ซึ่งสะท้อนบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรวิชาชีพ ในการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรห้องสมุดอุดมศึกษาให้เท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล ประธาน ชมอ ได้เน้นย้ำความสำคัญของการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องในมิติของการยกระดับทักษะ (Upskills) การพัฒนาทักษะใหม่ (Reskills) และการสร้างทักษะใหม่ (New Skills) เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และปัญญาประดิษฐ์ สาระสำคัญของการบรรยายมุ่งชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษ์ไม่อาจดำเนินไปโดยลำพังในระดับองค์กรของสถาบันแต่ละแห่ง หากต้องอาศัย “พลังเครือข่ายวิชาชีพ” เป็นกลไกสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมวิชาการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Community of Practice) เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการห้องสมุดอย่างเป็นระบบ จึงได้เชิญชวนบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมฯ เพื่อร่วมกันสร้างพื้นที่กลางทางวิชาการที่เปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือ การบูรณาการองค์ความรู้ และการพัฒนาเครือข่ายอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพ และการก้าวข้ามความท้าทายในอนาคตร่วมกันบนฐานของความเป็นหนึ่งเดียวและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Reference

Academic Librarians Group. (2026, December 17). *"Hello Boss" "Hi Technology" and welcome to ALG* [Conference session]. The 2025 Annual General and Academic Conference.